

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3067/2020. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.011/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy, szakszervezet az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.IV.20.011/2018/2. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.408/2017/3. számú ítélete, valamint a Debreceni Törvényszék 10.P.21.924/2016/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz által vizsgálni kért perben alperes magánszemély (a továbbiakban: alperes) 2009-ben lépett be a perbeli felperes indítványozó szakszervezetbe. Tagdíjat 2012. január 1-jétől nem fizetett, ezzel megsértette a szakszervezet alapszabályában írt tagdíjfizetési kötelezettséget.
- [4] Az indítványozó erre feljogosított szerve – kizárási eljárás eredményeképpen – 2016. október 4-én kelt határozatával az alperest 2016. július 1-jei hatállyal a tagságból kizárta. Az alperes ezen határozattal szemben jogorvoslással nem élt, tagdíj elmaradását nem rendezte, ezért az indítványozó fizetési meghagyást bocsátott ki az elmaradt tagdíj – 73 200 Ft és járulékai – megfizetése iránt, mely az alperes ellentmondása folytán 2016 decemberében perré alakult. A perben elsőfokon a Debreceni Törvényszék járt el.
- [5] 2.2. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Döntését egyrészt arra alapította, hogy tanúbizonyítást követően megalapozottnak találta az alperes azon állítását, hogy tagsági viszonya – a kilépési nyilatkozatának az alpereshez történő eljuttatásával – 2011 decemberében megszűnt. Másrészt, a bíróság érvelése szerint, ha nem is szüntette volna meg az alperes a tagsági viszonyát, az a szakszervezet alapszabálya szerint 2012. március 31-ével automatikusan megszűnt, tekintettel arra, hogy az alperes három havi tagdíját felszólítás ellenére sem fizette meg.
- [6] 2.3. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. Bár a jogerős ítélet nem találta bizonyítottnak, hogy az alperes a tagsági viszonyát 2011-ben joghatályosan megszüntette, azonban egyetértett az elsőfokú bíróság azon érvelésével, hogy a tagsági viszony a tagdíj három hónapos meg nem fizetése miatt 2012. március 31-ével megszűnt.
- [7] 2.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben arra hivatkozott, elsőfokon eljáró bíróság nem volt illetékes az ügyében eljárni. Rámutatott, hogy bár az illetékes bíróság megjelenése elsődlegesen a felperes feladata és bár az illetékesség vizsgálatához és megállapításához szükséges adatokat a felperesnek már a keresetlevélben elő kell adnia, viszont a bíróságnak is hivatalból vizsgálnia kell, illetve kellett volna az illetékességét, az ügyben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 43. § (1) bekezdése alapján. Míg főszabály szerint az alperes ellenkérelmének előadása után az illetékesség hiánya nem vehető figyelembe, addig a főszabály alól kivételt jelent a kizárólagos illetékesség. Tekintve, hogy az indítványozó szakszervezet, ezért a Pp. 23. § (1) bekezdésének *fb*) pontja alapján a volt tagjával kapcsolatos per a szervezetet nyilvántartásba vevő törvényszék hatáskörébe tartozik; és ez nem

a Debreceni, hanem a Szekszárdi Törvényszék. Ezt – az állítása szerint – kizárólagos illetékességi szabályt sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, holott a benyújtott iratok alapján hivatalból észlelniük kellett volna a Debreceni Törvényszék illetékességének a hiányát. Az indítványozó hivatkozott a Pp. Nagykommentárjára: „Abban az igen ritka esetben, ha a másodfokú bíróságnak és a feleknek is elkerüli a figyelmét a törvényben foglalt kizárólagos illetékességi szabály megsértése, a felek a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújthatnak be a Kúriához”. Az indítványozó kérte az – állítása szerint – jogszabálysértő ítéletek hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését.

- [8] A Kúria a Pp. 271. § (2) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A Pp. ezen szabálya alapján ugyanis „nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyekben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték [...] a hárommillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a sérelemdíj iránt indított perekre, a 23. § (1) bekezdés *b*) pontjában, valamint a 24. § (2) bekezdés *a*) pontjában meghatározott ügyekre, valamint azokra az ügyekre, amelyek ingatlan tulajdonára vagy ingatlan terhelő jogra vonatkoznak, vagy ingatlanra vonatkozó jogviszonyból erednek, továbbá valamennyi olyan ügyre, amely megállapításra irányul”; a tagdíj megfizetése iránti per viszont nem tartozik a kivételek körébe.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelme miatt kérte, hivatkozott továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikkére.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúriának – a Pp. Nagykommentárjából korábban idézettek szerint – érdemben kellett volna döntenie a jogszabálysértő ítéletek ügyében, pusztán az Pp. 271. § (2) bekezdésére alapítva nem utasíthatta volna el a felülvizsgálati kérelmet, mert így az indítványozót jogorvoslati jogától fosztotta meg.
- [11] A bírósági eljárásokkal kapcsolatban továbbra is arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságoknak észlelniük kellett volna, hogy a Debreceni Törvényszék nem volt illetékes az eljárásra, ezért vagy az elsőfokú bíróságnak kellett volna áttennie az ügyet az illetékes bírósághoz, vagy a másodfokú bíróságnak, illetve a Kúriának hatályon kívül kellett volna helyeznie a megelőző ítélete(ke)t és a pert meg kellett volna szüntetnie. Ennek hiányában sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított törvényes bíróhoz való joga, mivel ügyében nem az illetékes (így nem a törvény által felállított) bíróság járt el. E körben – a Pp. 23. § (1) bekezdése *fb*) pontjának, valamint 43. § (1) bekezdésének a megsértésén túl – hivatkozott a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXL. törvény 2. § (2) bekezdésének, 5. §-ának, valamint 8. §-a (1)–(2) bekezdéseinek a sérelmére is.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a Kúria végzésével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége.
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a Kúria döntése alaptörvény-ellenességét állító indokolása kapcsán a következőkre mutat rá. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; az (1b) bekezdés *b*) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nyilvánvalóan nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető, megfelelő indokolásnak az, ha a bírói döntés alaptörvény-ellenességét az indítványozó egy, a jogalkalmazást elősegítő tudományos jellegű mű (a Pp. Nagykommentárja) egy mondatával kívánja alátámasztani, szemben a Pp. kógens rendelkezésével. Az Pp. 271. § (2) bekezdése ugyanis kógens módon zárja ki a felülvizsgálatot az olyan vagyoni jogi perekben, amelyekben a vitatott érték a hárommillió forintot nem éri el. Ezen főszabály alóli kivételek között pedig nem szerepel az az eset, amikor eljárási szabályok (korábban esetleg fel nem ismert) megsértése adna alapot a felülvizsgálatra és a jogerős döntés esetleges megsemmisítésére.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványnak a kizárólagos illetékességi szabály megsértését állító részéhez kapcsolódóan arra a gyakorlatára utal, mely szerint csak végső fórumként, abban az esetben élhet a bírósági döntések megsemmisítésének eszközével, ha az eljáró rendes bíróságok nem orvosolták az alkotmányos jelentőségű

eljárási szabályok megsértését. Az eljárási szabálysértések orvoslásának viszont előfeltétele, hogy a szabályok megsértését már a rendes bírósági eljárás során jelezzék az eljáró bíróságoknak. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 3327/2018. (X. 16.) AB végzésében is rámutatott: „Ha a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt követelménynek {hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]}.” {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [25]}

- [15] A jelen ügyben az indítványozó nyújtotta be a keresetlevelet olyan bírósághoz, amelynek illetékességét utóbb kétségbe vonta. Sem az elsőfokú eljárásban, sem az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében, sem pedig a másodfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem lett volna illetékes az ügyben eljárni. Ezt az érvelést először a Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmében adta elő, majd az alkotmányjogi panaszában ismételte meg. Tekintettel arra, hogy a Pp. 271. § (2) bekezdése egyértelműen kizárja a felülvizsgálatot az alkotmányjogi panasz tárgyát képező perben, így a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat az Alkotmánybíróság nem tekinthette joghatályosan előadott jogorvoslati kérelemnek. Ennek hiányában viszont az állapítható meg, hogy az indítványozó az állított eljárási szabálysértés vonatkozásában nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így e körben az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek.
- [16] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének b) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1825/2018.

